

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright
31. 05. 2012.

Insurekcionistička anarhija

Insurekcionistička anarhija
2003.

Prevod: Zluradi Paradi, 2006.

Insurrectionary Anarchy, Do or Die!, No. 10. 2003; <http://www.eco-action.org/dod/index.html> (poslednji put pristupljeno 20. maja 2012.)

<http://anarhisticka-biblioteka.net>

2003.

Sadržaj

Organizovanje za napad!	5
Sabotaža i drugi „skromni pokušaji“	7
Korijeni insurekcionističkog anarhizma	9
Društvena i individualna borba	10
Kritika organizacije	13
Fabrika mnjenja	15
Revolucionarna solidarnost	18

grupama koje rade na sličnim pitanjima. Earth Liberation Front, neformalno organizovan skup grupa koje su zauzele poziciju napada na one za koje smatraju da uništavaju planetu Zemlju, bio je odbačen od mejnstrim ekoloških pokreta. U isto vrijeme, i veliki broj insurekcionističkih anarhista/kinja bi ih kritikovalo zbog odbrambenog fokusiranja na zaštitu zemlje i ignorisanje društvenih aspekata revolucije. Ono što je važno, i što omogućava različitim grupama da rade zajedno, jeste koordinacija uz autonomiju.

Za one koji/e žele da stvore mogućnost za insurekciju, takva saradnja neće zatvoriti vrata njihovim snovima. Neformalna organizacija, sa svojom etikom autonomije i bez kompromisa, ne kontroliše borbu, a nekontrolisanost stvara mogućnost za insurekcionistički raskid s postojećim društvenim poretom.

Organizovanje za napad!

“Od određene tačke nadalje, više nema povratka. Tu tačku moramo da dosegemo.”

Franc Kafka

Za nas anarhiste/kinje pitanja kao što su kako djelovati i/ili kako se organizovati blisko su povezana. Ta dva pitanja nam nude najkorisniji metod za razumijevanje različitih formi anarhizma koje postoje, a ne pitanje o željenoj formi budućeg društva.

Insurekcionistički anarhizam je takva jedna forma, mada je važno naglasiti da insurekcionistički/e anarhisti/kinje ne čine jedan jedinstveni blok, već se veoma razlikuju u svojim stanovištima. Insurekcionistički anarhizam nije ideološko rješenje za društvene probleme, roba na kapitalističkom tržištu ideologija i mišljenja, već tekuća praksa usmjerena ka uništenju dominacije države i daljeg postojanja kapitalizma koja, da bi napredovala, zahtjeva analizu i diskusiju. Gledajući kroz istoriju većina anarhista/kinja je vjerovala, izuzev onih koji su vjerovali da će društvo evoluirati do tačke u kojoj će država biti prevaziđena, da će neka vrsta insurekcionističke aktivnosti od strane eksploatisanih i izopštenih biti potrebna i da, stoga, anarhisti/kinje moraju napasti: čekanje da država sama nestane predstavlja poraz.

Ovdje iznosimo neke implikacije koje smo mi i neki/e drugi/e insurekcionistički/e anarhisti/kinje izvukli/e iz ovog opšteg problema: ako država neće sama nestati, kako ćemo onda dokrajčiti njeno postojanje? Insurekcionistički anarhizam je primarno praksa i fokusira se na organizaciju napada. Dakle, pridjev “insurekcionistički” ne ukazuje na specifičan model budućnosti. Anarhisti/kinje koji/e vjeruju da moramo proći kroz insurekcionistički period kako bi se otarasili svijeta institucija dominacije i eksploatacije, povrh toga, zauzimaju različite pozicije po pitanju oblika budućeg društva – mogu, na primjer, biti anarho-komunisti/kinje, -individualisti/kinje ili čak -primitivisti/kinje. Mnogi/e odbijaju da uopšte i pruže određeni, jedinstveni model budućnosti, vjerujući da će ljudi izabrati raznovrsne društvene oblike da se organizuju kada im se za to ukaže prilika. Oni/e su kritičari/ke grupa ili tendencija koje vjeruju da su

“nosioci istine” i koje pokušavaju da nametnu svoja ideološka i formalna rješenja za problem društvenog organizovanja. Umjesto toga, mnogi/e insurekcionistički/e anarhisti/kinje vjeruju da će kroz samoorganizaciju u borbi ljudi naučiti da žive bez institucija dominacije.

Takođe, postoji još jedna specifičnija upotreba riječi “insurekcija” koja dolazi iz distinkcije koju Maks Štirner, devetnaestovjekovni njemački filozof i individualista, pravi između insurekcije i revolucije.¹ Po Štirneru, revolucija u sebi sadrži prelaz između dva sistema, dok je insurekcija ustanak koji počinje nezadovoljstvom individua sopstvenim životom i kroz nju individue ne pokušavaju da izgrade novi sistem, već da stvore odnose kakve žele. Objе opšte koncepcije insurekcije su vodilje insurekcionističkog anarhizma.

Dakle, u ovom članku ćemo istražiti neke od opštih implikacija ove dvije koncepcije insurekcije. Potom ćemo, pošto su se ove ideje razvile kroz praktikovanje borbe i iz konkretnih iskustava, objasniti ove ideje stavljajući ih unutar istorijskog konteksta njihovog razvoja. Iako su insurekcionistički/e anarhisti/kinje trenutno aktivni/e u mnogim dijelovima svijeta, na nas su posebno uticale aktivnosti i rukopisi onih iz Italije i Grčke, koje su zemlje u kojima su insurekcionistički/e anarhisti/kinje najaktivniji/e. Današnja veoma raznovrsna scena insurekcionističkih anarhista/kinja u Italiji, koja se okuplja oko više okupiranih prostora i publikacija, postoji kao neformalna mreža koja svoju borbu sprovodi izvan svih formalnih organizacija. Ova tendencija je preuzela etiketu “insurekcionističkih anarhista/kinja” da bi se razlikovala od Italijanske anarhističke federacije – platformističke organizacije koja zvanično odbacuje individualna djela revolta, favorizujući jedino masovnu akciju, kao i obrazovnu i jevanđeljsku praksu koja je usmjerena na propagandu u “ne-revolucionarnim periodima” – kao i Italijanskih liberterskih municipalista/kinja² koji/e u velikoj mjeri imaju reformistički pristup “anarhističkim” aktivnostima.

Država neće prosto “isčeznuti” kako su, izgleda, mnogi/e anarhisti/kinje počeli/e da vjeruju – neki/e su se ukopali/e u poziciji “čekanja”,

¹ Vidi: *The Ego and Its Own*, Max Stirner (Rebel Press, London, 1993) ISBN 0 946061 009

² ‘Anarhisti/kinje’ koji/e obično okreću leđa direktnoj akciji, i koriste lokalnu politiku da bi pokušali da izvuku reforme i osnuju gradove pod ‘anarhističkom kontrolom’.

u Kanadi, pa je stoga postojalo mnogo tačaka u kojima je revolucionarna solidarnost sa seljaštvom Striminikosa mogla biti pokrenuta. Sakupljanje novca u korist nekog/e druga/rice je neophodno i sigurno je da se cijeni, ali to se može kombinovati sa aktivnijim oblicima solidarnosti sa onim koji se bore protiv naših zajedničkih neprijatelja. Revolucionarna solidarnost uspostavlja vezu između eksploatacije i represije drugih, i naše sopstvene sudbine, i ukazuje ljudima na tačke u kojima kapitalizam ili država operišu na sličan način na veoma različitim mjestima. Stvaranjem veza između borbi protiv države i kapitala, revolucionarna solidarnost ima potencijal da lokalne borbe podigne na globalni nivo.

Štaviše, revolucionarna solidarnost je uvijek aktivni napad; ona uvijek uključuje oporavak sopstvenih snaga djelovanja koje se umnožavaju u kombinaciji – u solidarnosti – sa aktivnim snagama drugih. Mnogi/e insurekcionistički/e anarhisti/kinje su bili/e uključeni u otpor protiv FIES zatvorskog režima u Španiji. To je revolucionarna borba zbog toga što nije usmjerena samo na prostu reformu, već je njen cilj nestanak zatvora, što uključuje radikalnu društvenu promjenu. To je samoorganizovana borba, u kojoj nema lidera/ki ili predstavnika/ca, ni unutar ni van zatvora, već samo solidarnost koja raste među eksploatisanim ljudima sa obje strane zida.

Jedna od glavnih snaga neformalnih organizacija je to što omogućavaju anarhistima/kinjama da interвениšu u prelaznim ili specifičnim borbama bez pravljenja kompromisa u principima, ili zahtijevanja uniformnosti akcije i politike: neformalno organizovane borbe mogu biti sačinjene od grupa afiniteta sa međusobno potpuno različitim političkim perspektivama. Neki ljudi mogu poželjeti da otvore mogućnosti za insurekciju, dok se drugi bave samo trenutnim ciljevima. Ne postoji razlog zbog kojeg ne bi mogli/e da sarađuju oni/e koji/e dijele trenutni praktični cilj, ali koji/e se razlikuju u dugoročnim ciljevima. Na primjer, grupa protiv genetskog inženjeringa može da se formira i odluči da koordiniše uništavanje eksperimentalnih žitarica i da distribuirati anti-GI letke. U ovom slučaju oni/e koji/e žele insurekcionističko rušenje ovog društvenog poretka i oni/e koji/e prosto mrze genetski inženjering lako mogu raditi zajedno ka ovom trenutnom cilju. Grupe koje koriste više insurekcionistički pristup akciji, međutim, često se sukobe sa drugim

Mrvice koje nam ostavljaju oni kojima se suprotstavljamo, da bi nas primirili i odvratili, moraju biti odbijene. Kompromis sa institucijama dominacije (državom, policijom, STO-om, MMF-om, "Partijom", itd.) je uvijek predavanje naše snage samim institucijama koje tobože želimo da uništimo; ovakva vrsta kompromisa rezultuje proigravanjem naše snage da djelujemo odlučno, da donosimo odluke i sprovodimo akcije kada izaberemo. Kao takvi, kompromisi samo jačaju državu i kapital. Za one koji/e žele da otvore put insurekciji, za one koji/e ne žele da čekaju na tobožnje materijalne uslove za revoluciju, za one koji/e ne žele revoluciju koja je prosto stvaranje nove strukture moći već žele uništenje svih struktura koje otuđuju našu snagu od nas, takav kompromis je u suprotnosti sa njihovim ciljevima. Kontinuirano odbijanje kompromisa znači stalni konflikt sa uspostavljenim redom i njegovim strukturama dominacije i deprivacije. Permanentni konflikt je nekontrolisana autonomna akcija koja ne ulazi u kompromis sa vlastima.

Revolucionarna solidarnost

Revolucionarna solidarnost, još jedna glavna praksa insurekcionističkog anarhizma, omogućava nam da krenemo dalje od "pošalji ček" stila solidarnosti koji veoma prožima ljevicu, kao i solidarnosti koja se oslanja na peticije upućene državi za oslobađanje ili milost. Jedan primjer revolucionarne solidarnosti bila je akcija Nikosa Mazotisa (Nikos Mazotis) protiv TVX Gold-a u decembru 1997. godine.⁷ Mnogi ljudi iz sela oko Strimonikosa na sjeveru Grčke su se borili protiv postavljanja postrojenja zlatne metalurgije u njihovom području. U znak solidarnosti sa seljaštvom, Nikos je postavio bombu u Ministarstvo industrije i razvoja koja je trebalo da eksplodira kada nikoga nije bilo u zgradi; nažalost, uopšte nije ni eksplodirala. Nikos je bio osuđen na petnaest godina zatvora, ali sada je slobodan. TVX Gold je multinacionalna kompanija čije se sjedište nalazi

⁷ Kada je uhapšen, Nikos je odbio da prizna autoritet celokupnog pravnog sistema. Tokom suđenja dao je radikalnu anarhističku izjavu, objašnjavajući razloge za podmetanje bombe, i obrazložio svoju insurekcionističku mržnju prema državi i industriji. Sada je na slobodi.

dok drugi/e čak otvoreno osuđuju akcije onih kojima stvaranje novog svijeta zavisi od uništenja starog. Napad je odbacivanje posredovanja, pacifikacije, žrtvovanja, akomodacije i kompromisa u borbi. Kroz djelovanje i kroz učenje o djelovanju, a ne kroz propagandu, otvorićemo put ka insurekciji, iako analiza i diskusija imaju ulogu u pojašnjavanju kako djelovati. Čekanje samo uči čekanju; djelovanjem se uči akcija. Ipak, važno je napomenuti da je snaga insurekcije društvena, a ne vojna. Mjera za ocjenu značaja opšteg revolta nije oružani sukob već – suprotno – stepen paralize ekonomije, normalnosti. Ako studenti/kinje nastave da studiraju, radnici/e i kancelarijski/e radnici/e da rade, nezaposleni/e da jedino teže zaposlenju, promjena nije moguća. Možemo gledati na primjere iz Pariza maja 1968. godine, Italije tokom 70-ih, ili nedavnu insurekciju u Albaniju kao na inspiraciju.³

Sabotaža i drugi „skromni pokušaji“

Kao anarhistima/kinjama, revolucija je naša stalna referentna tačka, bez obzira šta radimo ili kojim problemom se bavimo. Ali revolucija nije mit koji se prosto koristi kao referentna tačka, o njoj ne treba razmišljati kao o momentu apstraktne budućnosti. Naročito zbog toga što je konkretan događaj, revolucija se mora graditi svakog dana kroz više skromnijih pokušaja koji nemaju sve karakteristike oslobođenja koje ima socijalna revolucija u pravom smislu te riječi. Ti skromniji pokušaji su insurekcije. U njima ustanak onih koji/e su najviše eksploatisani/e i isključeni/e iz društva, i politički svjesne manjine, otvara put mogućem uključivanju sve većih dijelova eksploatisanih u tok pobune koja može dovesti do revolucije. Protekle godine začetke tog procesa vidjeli smo na djelu u Argentini. Ipak, borbe se moraju razvijati na kraće i duže staze. Drugim riječima, još uvijek je moguće i neshodno umiješati se u borbe sa "srednjim" dometom, dakle borbe koje su ograničene, čak i lokalno, sa preciznim ciljevima koji su se rodili iz nekog specifičnog problema:

³ Vidi: Albania: Laboratory of Subversion, anonimni/a autor/ka (Elephant Editions, London, 1999) No ISBN

direktne akcije otpora izgradnji vojnih baza ili zatvora; borbe protiv institucije vlasništva, kao što su skvotiranje i štrajkovi protiv kirija; ili napadi na određene kapitalističke projekte kao što su brze pruge ili strujovodi. Na njih ne treba gledati kao da su od drugorazrednog značaja; ovakve vrste borbi takođe remete kapitalistički univerzalni projekat.

Da bi se ovakvi događaji izgradili oni se moraju širiti; insurekcionistički anarhizam dakle, stavlja poseban naglasak na cirkulaciju i širenje akcija – revolta kojim se ne upravlja – jer nijedna armija niti policija ne bi bila u mogućnosti da kontroliše opštu cirkulaciju takvih autonomnih aktivnosti. obraćajući pažnju na to kako su se borbe širile mnogi anarhisti/kinje su došli/e do toga da fokus svoje kritike usmjeravaju na pitanje organizacije, pošto je centralizovana borba kontrolisana i ograničena (da bismo ovo razumjeli/e, setimo se samo primjera mnogih revolucionarnih pokreta iz Latinske Amerike koje je donedavno kontrolisala “Partija”) autonomna borba ima potencijal da se širi po modelu kapilara.

Stoga, sistem se ne plaši toliko akcija sabotaze kao takve, koliko njihovog širenja društvom. Sama nekontrolisanost predstavlja snagu insurekcije. Svaka proletarizovana individua koja raspolaže čak i najskromnijim sredstvima može, sama ili sa drugima, sastaviti spisak svojih ciljeva. Za državu i kapital gotovo je nemoguće da održavaju poredak na čitavom društvenom terenu. Svi/e koji/e stvarno žele da se bore protiv mreže kontrole mogu napraviti sopstveni teoretski i praktični doprinos kada smatraju da je pogodan. Nema potrebe da se uklapaju unutar strukturisanih uloga formalno organizovanog revolta (revolt koji je propisan i kontrolisan od strane organizacije). Pojava prvih prekida u vezama društvene kontrole podudara se sa širenjem akcija sabotaze. Anonimno praktikovanje društvenog samooslobađanja može se proširiti na sva polja, razbijajući kodove spriječavanja koje je uspostavila vlast.

U trenucima kada se ne dešavaju insurekcije većeg obima, zbog svoje jednostavnosti i spontanosti male akcije koje zahtijevaju nesofisticirana sredstva koja su nam svima na raspolaganju i stoga lako upotrebljiva, ne mogu se kontrolisati. One se rugaju čak i najnaprednijim tehnološkim dostignućima kontra-pobune. U Sjedinjenim Državama, niz namjerno podmetanih požara projektima koji su uništavali okoliš, neki pod nazivom Earth Liberation Front, raširili su se širom države zahvaljujući velikoj jednostavnosti same tehnike. U Italiji su se sabotaze brzih pruga

Umjesto pomjeranja moći i donošenja odluka u organizacije, većina insurekcionističkih anarhista/kinja prepoznaje potrebu da se organizuje na način kom manjka formalnost i autoritet koji odvaja organizatore od organizovanih; to nazivamo neformalnom organizacijom. Pošto je organizatorima u prirodi planiranje i kontrolisanje, oni često daju prednost održavanju organizacije nad drugim ciljevima. Neformalne organizacije se, sa druge strane, raspuštaju kada je njihov cilj postignut ili napušten; one se ne nastavljaju samo zbog potreba organizacije ako su ciljevi koji su doveli do organizovanja ljudi prestali da postoje.

Kao i u slučaju liga iz Komiza, neformalna organizacija je sredstvo za grupu afiniteta da koordiniše svoje napore kada je to neophodno. Uvijek se moramo podsjećati na to da je mnoge stvari mnogo lakše uraditi kroz grupu afiniteta ili individualno, i, u tim slučajevima, viši nivoi organizovanja od samog procesa odlučivanja čine proces napornim – koče nas. Najmanja količina organizacije potrebna za postizanje ciljeva je uvijek i najbolja za maksimiziranje naših napora.

Neformalne organizacije moraju biti zasnovane na etici autonomne akcije; autonomija je neophodna da bi se spriječilo otuđenje naših aktivnih snaga, da bi se spriječilo stvaranje autoritarnih odnosa. Autonomija je odbijanje izdavanja i povinovanja narednjima, koja uvijek dolaze odozgo ili izvan situacije. Autonomija omogućava donošenje odluka kada su neophodne, umjesto da budu predodređene ili odložene odlukom komiteta ili sastanka. To ne bi trebalo da znači kako ne bi trebalo da strateški razmišljamo o budućnosti i pravimo dogovore ili planove. Baš suprotno, planovi i dogovori su korisni i značajni. Ono što se naglašava jeste fleksibilnost koja omogućava ljudima da odbace planove kada postanu beskorisni. Planovi bi trebalo da se prilagođavaju događajima, kako se oni razvijaju.

Kao što neformalna organizacija mora imati etiku autonomije ili će biti transformisana u autoritarnu organizaciju, u cilju da zaobiđe otuđenje naših aktivnih snaga ona takođe mora imati etiku bez kompromisa u odnosu na dogovorene ciljeve organizacije. Ciljeve organizacije treba ili unapređivati ili napustiti. Kompromisi sa onima kojima se suprotstavljamo (npr. država ili korporacija) poražavaju sve prave opozicije, oni zamjenjuju našu moć da djelujemo sa onom naših neprijatelja.

da kontrolišu to kako je pokret predstavljen u medijima. Kod stalnih organizacija i organizatora slika najčešće zamjenjuje akciju.

Pokušaj da se kontrolišu opšta slika i fabrika koja stvara mnjenja našeg društva, predstavlja izgublenu bitku, kao da uopšte imamo mogućnost da pariramo kvantitetu predstava koje nude mediji, ili da ih nateramo da 'kažu istinu'. Dakle, mnogi/e insurekcionistički/e anarhisti/kinje su se veoma kritički odnosili/e prema izvođenju borbe unutar kapitalističkih mas-medija. U Italiji, ovo ih je distanciralo od organizacija kakva je YaBasta!, koja vidi medije kao ključne pokretače svog pokreta; u drugim dijelovima svijeta, pitanje kako bi anarhisti/kinje trebalo da se odnose prema medijima bilo je predmet debate poslednjih nekoliko godina – naročito poslije 1999. u Sijetlu – i stoga je bitno istaći kritičku poziciju nekih insurekcionističkih anarhista/kinja.

Na osnovnom nivou, potrebno je da se zapitamo – šta je mnjenje? Mnjenje nije nešto što se prvo pronalazi u javnosti uopšte, a onda – poslije toga – ponavlja kroz medije, kao prosti izvještaj o javnom mnjenju. Mnjenje prvo postoji u medijima. Drugo, mediji potom milion puta reprodukuju mnjenje povezujući ga sa određenim tipom ličnosti (konzervativci/ke misle x, liberali/ke misle y). Treće, kako Alfredo Bonano ističe, "Mnjenje je ispeglana ideja, ideja koja je uniformisana u cilju da postane prihvatljiva najvećoj masi ljudi. Mnjenja su masifikovane ideje".⁶ Javno mnjenje se proizvodi kao niz jednostavnih izbora ili rješenja ('Ja sam za globalizaciju i slobodnu trgovinu', ili 'Ja sam prije za nacionalnu kontrolu i protekcionizam'). Svi/e bi trebalo da biramo – kao što biramo naše vođe i burgere – umjesto da razmišljamo svojom glavom. Dakle, očigledno je da anarhista/kinja nikada ne može koristiti fabriku za stvaranje mišljenja da bi stvorio kontra-mišljenje, i nadamo se da anarhisti/kinje nikada neće željeti da djeluju na nivou mnjenja čak i ako bi na neki način mogli proširiti kontrolu nad sadržajem koji je izbačen iz fabričkih kapija. Kako god, anarhistička etika se nikada ne može preneti u obliku mnjenja; ona će umrijeti kada bude masifikovana. Međutim, organizatori rade upravo na nivou mnjenja, jer su mnjenje i održavanje predstave sama oruđa moći, oruđa koja se koriste za oblikovanje i disciplinovanje raznovrsnosti u kontrolisanu masu.

⁶ The Anarchist Tension, Alfredo M. Bonanno (Elephant Editions, London, 1998) No ISBN

nekontrolisano raširile, opet, zbog toga što je svako mogao isplanirati i izvesti sopstvenu akciju bez potrebe za velikom organizacijom sa poveljama, statutima, složenijim tehnikama ili sofisticiranim znanjem.

Šta više, oprečno tvrdnjama matematičara velikih revolucionarnih partija, nikada nije moguće unaprijed vidjeti ishod određene borbe. Čak i ograničena borba može imati najnepredvidljivije posledice. Put od raznovrsnih insurekcija – ograničenih i propisanih – do revolucije ne može se nijednom metodom unaprijed garantovati; kao što niko ne može unaprijed znati da nas današnje akcije neće dovesti do budućeg insurekcionističkog pokreta.

Korijeni insurekcionističkog anarhizma

Pošto insurekcionistički anarhizam predstavlja praksu koja se razvija, a ne ideološki model budućnosti ili determinističku istoriju, insurekcionistički/e anarhisti/kinje za svoju glavnu doktrinu ne uzimaju djelo nijednog/e revolucionarnog/e teoretičara/ke posebno; dakle, insurekcionistički/e anarhisti/kinje nisu, na primjer, bakunjinisti/kinje i ne osjećaju potrebu da brane sva njegova djela ili njegove akcije. Ipak Bakunjin je, istorijski, značajan za razvoj anarhizma koji je svoju snagu fokusirao na insurekciju. Za razliku od Marksa, koji je u Prvoj Internacionali podršku zadobio uglavnom unutar glavne izvršne strukture, Bakunjin je, naročito u Južnoj Evropi, radio na izgradnji podrške za koordinisane akcije kroz autonomne insurekcije u njihovoj osnovi. A od Bakunjinovog vremena insurekcionistički/e anarhisti/kinje su se orijentisali/e na Južnu Evropu.

U reakcijama na Parisku komunu 1871. godine, kao i u konfliktima unutar Prve Internacionale, može se vidjeti stvaranje osnovnih koncepcija insurekcionističkog anarhizma. I dok je Marks vjerovao da će novi politički oblici Komune (oblici demokratije i zastupanja) prethoditi socijalnoj revoluciji, Bakunjin je zagovarao tezu da su političke i organizacione strukture zadržavale socijalnu revoluciju. Na kasnije insurekcioniste/kinje uticala je i Bakunjinova teza da će nečija akcija biti ta koja će proširiti revoluciju, a ne riječi. Godine 1871. Marks i njegovi sledbenici su se ujedinili sa sledbenicima Blankija – od koga je došao koncept "dikta-ture proletarijata" – da bi izbacili Bakunjina i one koji ga podržavaju sa

specijalne konferencije Internacionale koja je održana u Londonu. Bakunjinisti/kinje su održali/e sopstvenu konferenciju u Sonviljeu, tvrdeći da se hijerarhijska i politička sredstva nikada ne mogu iskoristiti za dobitak ciljeva socijalne revolucije: kako piše u cirkularu iz Sonviljea, nemoguće je “postići slobodno i egalitarno društvo uz pomoć autoritarnih organizacija.” Marks je pežorativno nazvao konferenciju “anarhističkom”, a ovi iz Sonviljea su konferenciju u Londonu nazvali “marksističkom”, da bi naglasili njegov autoritarni pokušaj da kontroliše Internacionalu. Marks je 1872. godine uspio da Bakunjinu izbaciti iz Internacionale, zahtjevajući da sve ograncije članice zagovaraju osvajanje političke vlasti kao preduslov nužan za revoluciju.

Društvena i individualna borba

Još jedno pitanje koje je prouzrokovalo debatu unutar anarhističkih krugova jeste tobožnja kontradikcija između individualne i društvene borbe; opet, to je pitanje organizovanja borbe. Ova debata se vodila i još uvijek se vodi, među insurekcionističkim anarhistima/kinjama: Renc Novatore (Renzo Novatore) se zalagao za individualni revolt, Eriko Malatesta za društvenu borbu, a Luiđi Galiani (Luigi Galleani) je vjerovao da ne postoji kontradikcija između ta dva.

Novatore, italijanski anarhista koji je poginuo u vatrenom okršaju sa policijom 1922. godine, pisao je: “Anarhija nije društveni oblik, već metod individuacije. Nijedno društvo mi neće ustupiti više od ograničene slobode i blagostanja koje je zagantovano svakom njenom članu.”⁴ Malatesta, takođe Italijan i aktivni insurekcionista tokom čitavog života, bio je anarho-komunista za koga je anarhizam bio zasnovan na organizovanom napadu kolektivne borbe, naročito radničkog pokreta; ipak, još uvijek se kritički odnosio prema bilo kom obliku organizovanja koje bi postalo autoritarno. To je činilo osnovu njegovog neslaganja, 1927. godine, sa ruskim platformistima/kinjama – koji/e su pokušali/e da stvore centralizovanu i unitarnu revolucionarnu organizaciju.

⁴ Vidi: A Strange and Outcast Poet: The Life and Writings of Renzo Novatore (Venomous Butterfly Publications).

mogućnosti da djelujemo i zatvara potencijal za insurekciju: to su permanente organizacije, one koje sintetizuju sve borbe unutar jedne organizacije, i organizacije koje posreduju borbu kroz institucije dominacije. Stalne organizacije teže da se pretvore u institucije koje stoje iznad raznovrsnosti borbe. One teže da razviju formalnu ili neformalnu hijerarhiju i da oslabe raznovrsnost: snaga se otuđuje od svog aktivnog oblika unutar raznovrsnosti, i institucionalizuje unutar organizacije. Ovo transformiše aktivnu raznovrsnost u pasivnu masu. Hijerarhijska konstitucija odnosa moći uklanja odluku od vremena kada je ona potrebna i stavlja je unutar organizacije. Praktična posledica takve organizacije je da su aktivne snage onih koji/e učestvuju u akcijama pritisnute organizacijom. Odluke koje bi trebalo da donose oni/e koji/e su uključeni/e u akciju se provjeravaju u organizaciji; štaviše, permanentne organizacije pokušavaju da donose odluke zasnovane ne na neophodnosti nekog cilja ili akcije, već na potrebama te organizacije, naročito njenog očuvanja. Organizacija postaje sama sebi cilj. Potrebno je samo pogledati djelovanje mnogih socijalističkih partija da bi se to vidjelo u najjasnijem obliku.

Kako se organizacija kreće prema stalnosti i dolazi iznad raznovrsnosti, pojavljuje se organizator – često tvrdeći da je stvorio borbu – i počinje da govori za masu. Organizatorov zadatak je da transformiše raznovrsnost u kontrolisanu masu i da predstavlja tu masu medijima ili pred državnim institucijama. Organizatori rijetko sebe vide kao dio raznovrsnosti, dakle oni ne vide kao svoj cilj djelovanje, već propagiraju i organizuju, a mase će biti te koje će djelovati.

Fabrika mnjenja

Za organizatora, koji za svoj moto uzima “samo ono što se pojavi u medijima postoji”, prava akcija zauzima zadnje sjedište u odnosu na održavanje medijske slike. Cilj održavanja takve slike nikada nije napadanje određene institucije dominacije, već uticaj na javno mnjenje, da zauvijek gradi pokret ili, još gore, organizaciju. Organizator se uvijek mora brinuti o tome kako će akcije drugih uticati na pokret; organizatori moraju, stoga, pokušati da disciplinuju borbenu raznovrsnost i pokušati

stoga su pozvale na amnestiju zatvorenih pripadnika/ca pokreta iz 70-ih; neki/e su išli/e toliko daleko da su počeli/e da se udaljuju od borbe. Ovo ih je odvojilo od insurekcionističkih anarhista/kinja koji/e su smatrali/e da se revolucionarna borba koja ima za cilj rušenje kapitalizma i države ipak nastavlja, pošto nikakva deterministička istorija ne može da odredi pravi trenutak za pobunu. Deterministička istorija često postaje izgovor za pasivnost, i samo gura mogući raskid sa postojećim dalje u nemoguće.

Veliki dio kritike pokreta iz 70-ih, od strane italijanskih insurekcionističkih anarhista/kinja, fokusiran je na oblike organizovanja koji su oblikovali borbene snage, i iz toga se razvila još razvijenija ideja o neformalnim organizacijama. Kritika autoritarnih organizacija 70-ih, čiji/e su članovi/ice vjerovali/e da se nalaze u privilegovanom položaju za borbu u odnosu na proletarijat u cjelini, bila je dalje proširena borbama tokom 80-ih, kao na primjer – početkom 80-ih – borbom protiv vojne baze u Komizu na Siciliji, gdje je trebalo da se odloži nuklearno oružje. Anarhisti/kinje su bili/e veoma aktivni/e u toj borbi, koja je bila organizovana u samoupravne lige. Ove ad hoc, autonomne lige, usvojile su tri osnovna principa za sprovođenje organizacije borbe: stalni konflikt, samoupravljanje i napad. Stalni konflikt je značio da će borba ostati u konfliktu sa izgradnjom baze sve dok se ne porazi bez posredovanja ili pregovora. Lige su bile samogenerisane i samoupravljačke: odbijale su stalnu delegaciju predstavnika/ca i profesionalizaciju borbe. Lige su bile organizacije za napad na izgradnju baze, a ne branioci interesa ove ili one grupe. Ovakav stil organizovanja omogućio je grupama da poduzimaju akcije za koje su smatrale da su najefektivnije, dok su još uvijek bile u mogućnosti da koordinišu napad kada je to bilo korisno, tako držeći otvorenim potencijal za širenje borbe. Takođe, one su zadržale fokus organizacije na cilj zaustavljanja izgradnje – umjesto izgradnje permanentnih organizacija, za koje posredovanje sa državnim institucijama zarad podijele vlasti najčešće postane fokus, što ograničava autonomiju borbe.

Kako su anarhisti/kinje uključeni/e u borbe u Komizu shvatali/e, jedan od glavnih razloga koji spriječava razvoj socijalne borbe u pozitivnom smjeru jeste prevaga oblika organizacije koji nas odvajaju od sopstvene

Malatesta je kritikovao predlog koji su platformisti/kinje predstavili/e – a koji je u prvi plan izbacio njihov program kao reakciju na pobjedu boljševika u Rusiji – zbog pokušaja da disciplinuje i sintetizuje borbu unutar jedne organizacije. U kritici tog proglasa stajalo je: “da bi postigle svoj cilj, anarhističke organizacije moraju u svom sastavu i djelovanju ostati u harmoniji sa principima anarhizma; dakle, moraju znati kako da pomiješaju slobodnu akciju individua sa potrebom i uživanjem u saradnji koja služi razvoju svijesnosti i inicijative njihovih članova/ica. . .” Iako mnogi/e socijalni/e anarhisti/kinje danas kritikuju insurekcionističke anarhiste/kinje tvrdeći da su protiv organizacije kao takve, važno je napomenuti da većina socijalističkih anarhista/kinja i anarho-komunista/kinja, koji/e su bili/e aktivni/e na početku prošlog vijeka, nisu gledali/e na organizaciju i individualizam kao na kontradikciju, a da je malo anarhista/kinja ikada bilo protiv organizacije kao takve. Malatestina izjava, iz 1927. godine, na ovu temu ponavlja: “Sudeći po nekim polemikama pričinilo bi se da ima anarhista/kinja koji/e odacuju svaki oblik organizacije, ali zapravo većina, velika većina diskusija na ovu temu – čak i kada su zamućene pitanjima jezika ili zatrovane ličnim stvarima – bave se ciljevima organizovanja, a ne samim principom.” Tako se dešava da se – kada žele da učine nešto – oni/e drugovi/ice koji/e su zvučali/e najneprijateljskije raspoloženi/e prema organizaciji, zapravo organizuju poput svih nas, najčešće i mnogo efikasnije. Problem je, ponavljam, potpuno u pitanju cilja.”⁵

Galiani, koji je nakon što mu je prijetilo hapšenje u Evropi imigrirao u Sjedinjene Države 1901. godine, i koji je uređivao jedan od najznačajnijih američkih italijanskih žurnala, Cronaca Sovversiva, bio je kritičar formalnih organizacija. U svojim člancima i govorima spajao je Kropotkinovu ideju uzajamne pomoći sa nesputanom pobunom, braneci komunistički anarhizam protiv autoritarnog socijalizma i reformizma, govoreći o vrijednosti spontanosti, raznovrsnosti, autonomiji i nezavisnosti, direktne akcije i samoodređenja. Galiani i njegovi/e sledbenici/e su bili/e duboko sumnjičavi/e prema formalnim organizacijama, smatrajući da se one najvjerovatnije pretvaraju u hijerarhijske, autoritarne organizacije. Kritika

⁵ A Project of Anarchist Organisation, Errico Malatesta (1927).

formalnih organizacija predstavlja centralno pitanje za većinu insurekcionističkih anarhista/kinja još od davnina. Galiani nije vidio kontradikciju između individualne i društvene borbe, niti je vidio kontradikciju između komunizma i anarhizma. Čvrsto je bio protiv autoritarnog komunizma, za koji je smatrao da se razvija iz kolektivističkih ideologija – ideja da proizvodnja i potrošnja moraju biti organizovane u kolektiv u kojem individue moraju učestvovati. Galiani je jedan od onih koji su značajno uticali na one koji/e se danas nazivaju insurekcionističkim anarhistima/kinjama.

Debata o odnosu individualne i društvene borbe, između individualizma i komunizma, nastavlja se i danas. Neki/e insurekcionistički/e anarhisti/kinje tvrde da insurekcija počinje sa željom individua da razbiju ograničene i kontrolisane okolnosti, željom da ponovo prisvoje mogućnost da stvaraju sopstveni život onako kako one žele. Za ovo je potrebno da prevaziđu odvajanje između njih samih i uslova njihovog postojanja – hrane, krova nad glavom itd. Tamo gdje manjina, privilegovani, kontrolišu uslove postojanja, većina individua nije u mogućnosti da u potpunosti odredi svoje postojanje pod sopstvenim uslovima. Individualnost jedino može da cvijeta tamo gdje postoji jednakost pristupa uslovima postojanja. Ova jednakost pristupa je komunizam; šta će individua uraditi s tim pristupom tiče se nje i onih oko nje. Dakle, u pravom komunizmu ne postoji podrazumijevanje jednakosti i identiteta individua. Ono što nas gura u identitet ili jednakost postojanja su društvene uloge koje nam nameće sadašnji sistem. Dakle nema kontradikcije između individualnosti i komunizma.

Insurekcionistički anarhistički projekat se razvija iz želje individue da odredi kako će voditi sopstveni život i sa kim će sprovesti taj projekat samoodređenja. Ali ovoj želji se sa svih strana suprotstavlja postojeći društveni poredak, stvarnost u kojoj su uslovi našeg postojanja i društveni odnosi kroz koje se naši životi stvaraju unaprijed određeni u interesu vladajuće klase, koja izvlači korist od aktivnosti na koje smo prisiljeni zbog sopstvenog opstanka.

Dakle, želja za individualnim samoodređenjem i samorealizacijom vodi ka neophodnosti klasne analize i klasne borbe. Ali stare vorkerističke koncepcije, koje su industrijsku radničku klasu posmatrale kao centralni subjekt revolucije, nisu adekvatne za ovaj cilj. Ono što nas definiše kao

klasu je naše neposjedovanje, činjenica da nam tekući sistem društvenih odnosa krađe mogućnost da sami odredimo uslove našeg postojanja. Klasna borba postoji u svim individualnim i kolektivnim djelima revolta u kojima se mali dijelovi našeg svakodnevnog života ponovo zadobijaju, ili se mali dijelovi aparata dominacije i eksploatacije ometaju, oštećuju ili uništavaju. U značajnom smislu ne postoje izolovana, individualna djela revolta. Sva takva djelovanja su odgovori na društvenu situaciju, i mnoga uključuju neki stepen složenosti, ukazujući na neki stepen kolektivne borbe. Razmotrimo, na primjer, spontanu organizaciju krađe robe o kojoj se uglavnom ne priča, i sabotaze radnog procesa koji se odvija na mnogim radnim mjestima; ova neformalna koordinacija subverzivne aktivnosti izvedena u interesu svake uključene individue je glavni princip kolektivne aktivnosti insurekcionističkih anarhista/kinja, jer kolektivnost postoji da služi interesima i željama svake individue u ponovnom prisvajanju njihovih života, i često u sebi nosi koncepcije načina ostvarivanja oslobođenja od eksploatacije i dominacije.

Ali čak i usamljene akcije revolta imaju svoj društveni aspekt i dio su opšte borbe onih koji/e su razvlašćeni/e. Kroz kritički stav prema prošlim borbama, promjenama u snagama dominacije i njihovih varijacija između različitih mjesta, i prema razvoju sadašnjih borbi, naš napad možemo učiniti više strateškim i usmjerenim. Takav kritički stav omogućava borbi da kruži. Budući strateški, međutim, to ipak ne znači da postoji samo jedan način borbe; jasne strategije su potrebne da omoguće različitim metodama da se koriste na koordinisan i plodonosan način. Individualna i društvena borba nisu niti kontradiktorne, niti identične.

Kritika organizacije

U Italiji, neuspjeh društvenih pokreta iz 60-ih i 70-ih doveo je neke do toga da preispitaju revolucionarni pokret, a druge da ga potpuno napuste. Tokom 70-ih, mnoge lenjinističke grupe su zaključile da se kapitalizam nalazi u agoniji svoje definitivne krize, i opredijelile su se za oružanu borbu. Ove grupe su djelovale kao profesionalno revolucionarne, svodeći svoje živote na pojedinačnu društvenu ulogu. Ali do 80-ih počele su smatrati da se vrijeme za revolucionarnu društvenu borbu završilo, i